

Styrning och strategi

HÅLLBARHETSREDOVISNING FÖR ÅR 2015

Hållbarhetsarbetet är väl integrerat i bolagens kärnprocesser och affärsutveckling. Polycys och uppförandekoder är godkända av styrelsen och de ger klara riktlinjer och ställer krav.

Utgångspunkterna för styrdokumenterna är riktlinjerna i FN Global Compacts 10 principer om mänskliga rättigheter, arbetsvillkor, miljö och korruption, samt den vägledande standarden ISO 26000.

INTRESSENTIALOG OCH VÄSENTLIGHETSANALYS.

En intressentanalys har genomförts. Där identifieras totalt 16 intressenter. De viktigaste intressentgrupperna finns vi i och runt våra värdekedjor. Det är aktieägare, kunder, medarbetare, leverantörer och partners samt samhället i form av myndigheter, utbildningsväsen, media och de lokala samhällen där vi bedriver verksamhet. För miljöaspekterna har de nationella miljömålen som är antagna av Sverige Riksdag betraktats som intressent i samband med väsentlighetsanalysen.

En uppdaterad väsentlighetsanalys avseende miljöaspekter har genomförts under året. De mest väsentliga ur såväl företagets som intressenters perspektiv framgår nedan och kan i grunden sammanfattas med "Livscykel-tänkande".

LAMMHULTS DESIGN GROUPS ÖVERGRIPANDE HÅLLBARHETSMÅL

Lammhults Design Group arbetar efter fyra övergripande hållbarhetsmål för att nå en hållbar affärs- och samhällsutveckling samt ständig förbättring.

1. Se till att Lammhults Design Groups kärnvärden, sociala och miljömässiga principer erkänns och integreras i varje företags verksamhet
2. Se till att vi arbetar med socialt och miljömässigt ansvarsfulla leverantörer
3. Öka andelen hållbar träråvara i våra produkter och stödja hållbart skogsbruk
4. Minska miljöpåverkan av våra produkter och tjänster

VÅRT SOCIALA ANSVARSTAGANDE

Medarbetare

Medarbetarnas kompetens och förmåga att utveckla och tillverka produkter och lösningar för goda och stimulerande miljöer för arbete, lärande, möten och samvaro, är kärnan i koncernens verksamhet. Därför strävar vi efter goda arbetsplatser och en stimulerande arbetsmiljö präglad av engagemang och delaktighet. Utvecklingen av såväl ledarskap som medarbetarskap är central. Ett viktigt verktyg är de regelbundna medarbetarsamtal som ligger till grund för varje medarbetares utveckling.

Organisationsutveckling pågår inom bolagen. Under året har arbetssätt fortsatt att utvecklas för större delaktighet, inflytande och engagemang bland medarbetare.

Lammhults Design Group värdesätter etik, mångfald och jämlikhet. Vi vill att vår personalsammansättning ska spegla vår omvärld och våra kunder. Antalet anställda under 2015 uppgick till 352 personer fördelade på 57 procent män och 43 procent kvinnor för hela koncernen. Personalomsättningen på egen begäran uppgick till 8 procent.

Den totala sjukfrånvaron uppgick till 4,5 procent varav korttidsfrånvaron till 1,9 procent.

Leverantörer

Till stor del används lokala leverantörer inom respektive land där bolagen är verksamma. Leverantörerna levererar material, komponenter, halvfabrikat eller färdiga artiklar. För koncernen som helhet står lokala leverantörer för 66 procent av inköpsvärdet under 2015. Av koncernens externa inköp av material och komponenter svarade leverantörer i Norden för 53 procent, övriga Väst-europa för 27 procent, Östeuropa för 17 procent, medan inköpen i Asien (Kina) svarade för 3 procent. Totalt står 124 st leverantörer för 80 procent av direkt material.

Kompetens, kvalitet, leveranstid och kostnad samt etiska, sociala och miljömässiga aspekter är de främsta kriterierna för valet av leverantör.

Möbelfaktas krav för socialt ansvarstagande i leverantörsledet har skärpts och ett än mer systematiskt arbete med kartläggning, riskanalys och uppföljning är etablerat.

Anti-korruption och mänskliga rättigheter

Riskanalys för brott mot bolagets uppförandekod som avser mutor och brott mot lagar och förordningar har ti-

digare genomförts för bolagen i gruppen. Riskanalysen omfattar också risk för otillbörliga gåvor eller andra tilltag som sker för personlig vinning eller till förmån för någon annan part och inte för bolagets bästa. Under 2017 förväntas den nya standarden ISO 37001 för ett systematiskt ledningsarbete mot korruption att bli lanserad. Riskanalys avseende brott mot mänskliga rättigheter, föreningsfrihet, barnarbete och tvångsarbete har tidigare genomförts. För gruppens bolag med egen produktion i Norden och med 97 procent av leverantörsbasen inom Europa, där rättigheter och föreningsfrihet är skyddad genom lag bedöms inte någon större risk föreligga. För några av bolagen finns leverantörer i Kina. Här bedöms risk föreligga varför det sedan tidigare har vidtagits åtgärder som följs upp genom fabriksbesök och inspektioner.

VÅRT SAMHÄLLENGAGEMANG

Flera av koncernens bolag har etablerade samarbeten med skolor och lärosäten för studiebesök, praktikplatser och examensarbeten. Dessa samarbeten är av stort värde och berör vår affärsverksamhet och framtida utveckling. Det finns flera goda exempel på dessa nätverks betydelse för såväl rekrytering som utveckling av produkter och tjänster. Under 2014 inleddes ett uppmärksammat samarbete mellan Lammhults Möbel och designskolorna Malmsten Furniture Studies/Linköpings universitet Beckmans Designhögskola och Bergens Kunst og Designhøgskole. Vid Möbelmässan i Stockholm i februari 2015 utsågs 5 elever som nu har fått möjligheten att arbeta med Lammhults utvecklingsavdelning under ett år. Några exempel på möbler visades på Stockholm Furniture Fair i februari 2016. En ny generation av kreativa formgivare gör avtryck och bygger framtida samarbeten.

BETYDANDE MILJÖASPEKT	FOKUSOMRÅDEN FÖR AKTIVITETER OCH HANDLINGSPLANER
Begränsad klimatpåverkan	Design för lång produktlivslängd, reducera energianvändning, öka andelen förnyelsebara råvaror, öka andelen av återvunna material samt utforma produkter för ökad återvinning och utbytbarhet.
Levande skogar	Säkerställa köp av träråvara från hållbart skogsbruk
Giftfri miljö	Reducera kemikalieanvändning genom att infria Möbelfaktas och Svanens kriterier

VÅRT MILJÖANSVAR

Produktutveckling och design för ett långt liv och med genomtänkta material och lösningar som kan bytas ut eller förnyas skapar förutsättningar för en cirkulär ekonomi. Livscykelänkandet är i grunden en aspekt av designprocessen. Här finns såväl utmaningar som möjligheter! En helt avgörande framtidsfråga är klimatutmaningen. Därför fokuserar koncernen på materialval, resursutnyttjandet och att medverka till att reducera vår klimatbelastning som framgår nedan.

Produktionsenheterna i Sverige och Norge värms med biobaserad fjärrvärme och elanvändningen i Sverige, Danmark och Tyskland är helt baserad på elkraft från förnyelsebara källor (vattenkraft och vindkraft). Från mars 2015 använder även Fora Form i Norge miljöcertifierad el. Fora Form i Norge har dessutom halverat sin elförbrukning genom produktionseffektivisering där all produktion sedan början av 2015 är samlad på ett ställe. Elanvändningen i koncernen som helhet har reducerats med 18 procent jämfört med föregående år för jämförbara enheter.

Under 2016 kommer energiförbrukningen att ytterligare reduceras genom de strukturåtgärder som genomförs under året med flytt av produktionen för Ire till Lammhults och genom ytterligare energieffektiviseringar som investeringar i ny ventilation och utbyte av gammal be-

lysning. För samtliga bolag har den totala energiförbrukningen reducerats med 13 procent i jämförelse med 2014. Sammantaget står förnyelsebara källor för 84 procent av koncernens totala energibehov avseende all el och värme.

Koncernens bolag har reducerat CO₂-emissionen från uppvärmning och el med 41 procent jämfört med föregående år genom effektiviseringar och övergång till miljöcertifierad el.

Förpackningsmaterial utgörs främst av förnyelsebara råvaror som wellpapp och trä. Även plast används. Andelen förnyelsebart förpackningsmaterial uppgick 2015 till 96 procent.

Materialåtervinning är den dominerande metoden för avfallshantering, vilket är viktigt för ett hållbart samhälle. Av totalt avfall uppgick materialåtervinningen till 64 procent under året.

För att kunna Möbelfakta-märka eller Svanen-märka en möbel krävs att trä- och träbaserat material är spårbart och kommer från lagligt skogsbruk. Flera volymprodukter är Svanen- och Möbelfaktagodkända. Antalet Möbelfaktagodkända produkter har ökat under året med ytterligare 23 produkter och uppgår nu totalt till 56 produkter/serier. Arbetet fortsätter för att erhålla ytterligare miljömärkningar som Svanen och Möbelfakta under 2016. Det gäller både nya produkter som befintligt sortiment.

ANDEL INKÖP FRÅN LOKALA LEVERANTÖRER

Abstracta AB (Sverige)	69%
Lammhults Möbel AB (Sverige)	71%
Ire Möbel AB (Sverige)	75%
Fora Form AS (Norge)	69%
Lammhults Biblioteksdesign AB (Sverige)	50%
Lammhults Biblioteksdesign A/S (Danmark)	39%
Schulz Speyer Bibliothekstechnik AG (Tyskland)	82%
TOTALT	66%

REDOVISNING FRAMGÅR AV TABELLEN PÅ SIDAN 35.

Uppgifterna för CO₂-redovisning baseras på uppgifter från leverantörerna av el och fjärrvärme samt utsläpp från uppvärmning med naturgas och olja. Uppgifter för CO₂-emission från transporter redovisas inte då endast ett begränsat antal leverantörer i nuläget kan lämna en emissionsredovisning. Vad gäller transporterna följer vi våra speditörers utveckling avseende övergång till mer miljövänliga motorer (EURO-klasser).

MATERIALANVÄNDNING & ENERGIFÖRBRUKNING

FABRIKSANLÄGGNINGAR	ABSTRACTA AB SVERIGE	FORA FORMAS NORGE	IRE MÖBEL AB SVERIGE	LAMMHULTS MÖBEL AB SVERIGE	LAMMHULTS BIBLIOTEKSDSIGN AB SVERIGE	LAMMHULTS BIBLIOTEKSDSIGN A/S DANMARK	SCHULZ SPEYER BIBLIOTEKSTECHNIK AG TYSKLAND	SUMMA 2015	SUMMA 2014	INDEX
FÖRPACKNINGSMATERIAL										
Well (kg)	113 759	54 523	15 898	96 283	11 411	2 376	3 300	297 550	309 870	96 %
Plast (kg)	1 761	923	2 407	3 791	1 355	2 586	771	13 594	10 057	135 %
Trä (kg)	8 163	0	0	15 000	1 125	17 820	0	42 108	48 287	87 %
ENERGI										
Olja (kWh)	0	0	0	0	0	0	154 056	154 056	199 510	77 %
Naturgas (kWh)	274 478	0	0	0	0	765 490	0	1 039 968	1 236 884	84 %
El (kWh)	748 190	373 985	242 437	955 539	174 000	171 405	36 760	2 702 316	3 290 663	82 %
Fjärrvärme (kWh)	1 302 940	480 890	487 400	1 256 000	214 000	0	0	3 741 320	4 015 620	93 %
CO ₂ -emission från upp- värmning och el (kg)	116 643	23 540	123	33 912	6 079	159 687	50 304	390 288	658 361	59 %
AVFALL										
Farligt avfall (kg)	2 454	20	0	20 284	0	0	0	22 758	19 059	119 %
Deponi (kg)	8 500	0	0	372	0	0	0	8 872	16 360	54 %
Materialåtervinning av stål (kg)	21 900	9 700	0	76 960	0	28 840	0	137 400	99 720	138 %
av aluminium (kg)	4 180	0	0	1 650	0	0	0	5 830	1 020	572 %
Materialåtervinning av trä (kg)	60 920	25 490	0	48 600	4 740	0	12 450	152 200	139 060	109 %
Materialåtervinning av plast (kg)	2 550	1 221	0	3 050	0	1 110	0	7 931	8 156	97 %
Materialåtervinning av well (kg)	14 560	0	1 920	29 630	3 350	2 480	0	51 940	66 024	79 %
Materialåtervinning av papper (kg)	1 980	10 989	480	4 770	400	0	10 730	29 349	13 727	214 %
Brännbart avfall (Energiåtervinning) (kg)	116 840	11 920	8 780	30 870	3 640	8 350	8 540	188 940	121 930	155 %
NYCKELTAL										
Andel avfall för material- återvinning	45 %	80 %	21 %	76 %	70 %	80 %	73 %	64 %	68 %	
Andel förnyelsebara material av förpacknings- material	99 %	98 %	87 %	97 %	90 %	89 %	81 %	96 %	97 %	

OM REDOVISNINGEN

Hållbarhetsredovisningen är inspirerad av Global Reporting Initiatives riktlinjer G4. Ekonomiska och sociala indikatorer omfattar hela koncernen. För miljöaspekter ingår samtliga produktions- och distributionsenheter. Säljbolagen har marginell inverkan på miljöindikatorerna. Underleverantörers fabrikers miljöpåverkan omfattas inte av redovisningen.

Som bilaga till redovisningen finns en GRI-korsreferenstabell i elektronisk form på www.lammhultsdesigngroup.com

FÖRDELNING AV EKONOMISKT VÄRDE PER INTRESSENT

Hållbarhet och hållbar utveckling för oss är att skapa ekonomiska värden i form av lönsam tillväxt där socialt och miljömässigt ansvarstagande är integrerat i vår verksamhet. Vi eftersträvar att skapa ekonomiska värden för ägare, anställda och andra intressenter. Vi ska bidra till en positiv samhällsutveckling och investera med ett klokt och långsiktigt perspektiv.

SKAPAT OCH FÖRDELAT EKONOMISKT VÄRDE

Direkt tillskapat ekonomiskt värde	2015
Intäkter	733,1
Totalt direkt tillskapat ekonomiskt värde	733,1
Fördelat ekonomiskt värde	
Rörelsekostnader, varav merparten till våra leverantörer	492,6
Löner och ersättningar till anställda	174,8
Betalningar till finansärer, netto	0,1
Sociala avgifter till den offentliga sektorn	31,9
Betalningar till den offentliga sektorn i form av skatter	6,9
Totalt fördelat ekonomiskt värde	706,3
Netto ekonomiskt värde	26,8
Utdelning till ägarna	14,8
Behålls i verksamheterna	12,0

PERSONALOMSÄTTNING I ANTAL PER ÅLDERSGRUPP

	ÅLDERSINTERVALL					TOTALT
	< 30 ÅR	31-40 ÅR	41-50 ÅR	51-60 ÅR	> 61 ÅR	
2015 Börjat	12	9	7	2	0	30
2015 Slutat	10	4	15	7	10	46
2014 Börjat	7	13	6	1	0	27
2014 Slutat	9	6	9	10	2	36

NÄRVARO OCH SJUKFRÅNVARO I SVERIGE, NORGE, DANMARK OCH TYSKLAND

	2015	2014
Arbetad tid	95,5 %	96,3 %
Sjukfrånvaro < 14 dagar	1,9 %	2,0 %
Sjukfrånvaro > 14 dagar	2,5 %	1,7 %

ÅLDERSFÖRDELNING AV ANSTÄLLDA I KONCERNEN

	ÅLDERSINTERVALL					TOTALT
	< 30 ÅR	31-40 ÅR	41-50 ÅR	51-60 ÅR	> 61 ÅR	
2015 Antal	53	69	105	86	40	352
2014 Antal	44	78	108	88	35	353

ANTAL ANSTÄLLDA PER REGION

2015	MÄN	KVINNOR	TOTALT	2014	MÄN	KVINNOR	TOTALT
Sverige	116	77	193	Sverige	117	75	192
Norge	36	24	60	Norge	36	26	62
Danmark	16	27	43	Danmark	15	27	42
Tyskland	21	12	33	Tyskland	23	11	34
Övriga länder	13	10	23	Övriga länder	14	9	23
TOTALT	202	150	352	TOTALT	205	148	353

PERSONALOMSÄTTNING I ANTAL PER KÖN OCH REGION

2015	MÄN	KVINNOR	TOTALT	OMS-%	2014	MÄN	KVINNOR	TOTALT	OMS-%
Sverige	14	5	19	10 %	Sverige	16	5	21	11 %
Norge	5	8	13	22 %	Norge	0	0	0	0 %
Danmark	6	4	10	23 %	Danmark	6	6	12	29 %
Tyskland	1	2	3	9 %	Tyskland	0	1	1	3 %
Övriga länder	0	1	1	4 %	Övriga länder	1	1	2	9 %
	26 (57 %)	20 (43 %)	46	13 %		23 (64 %)	13 (36 %)	36	10 %